

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/106514,Uroczystosci-upamietniajace-100-rocznice-Bitwy-Bialostockiej.html>
26.04.2024, 22:33

Uroczystości upamiętniające 100. rocznicę Bitwy Białostockiej

W dniu 21 sierpnia 2020 r. w ramach obchodów 100. rocznicy bitwy Oddział IPN w Białymstoku oraz Wojewoda Podlaski zorganizowali uroczystości, w ramach których odbyło się otwarcie wystawy „Wojna polsko-bolszewicka 1919-1920. Kierunek północno-wschodni”. Ekspozycja przygotowana została przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Białymstoku. Autorką koncepcji graficznej wystawy jest Pani Magdalena Pietraszko, artystka-grafik, zaś ze strony IPN nad częścią merytoryczną czuwał Waldemar Tyszuk.

Wystawa na kilkunastu panelach przedstawia wydarzenia z lat 1919–1920 na terenie Polski północno-wschodniej. Rozpoczyna ją panel poświęcony wyprawie wileńskiej z 1919 r. Kolejne plansze ekspozycji informują między innymi o mało znanym epizodzie walk na terenie dzisiejszej Łotwy - bitwie o Dyneburg w styczniu 1920 r., bohaterskiej obronie Łomży na przełomie lipca i sierpnia, polskiej kontrofensywie znad Wieprza, która ostatecznie pogrzebała sowieckie plany zdobycia Warszawy.

Jeden z paneli poświęcony został Bitwie Białostockiej z 22 sierpnia 1920 r. stoczonej pomiędzy oddziałami Wojska Polskiego, których trzonem był 1. Pułk Piechoty Legionów oraz cofającymi się spod Warszawy oddziałami bolszewickimi. Była to największa bitwa w dziejach miasta, a w kilkugodzinnych walkach na jego ulicach skutecznie powstrzymano odwrót na wschód znacznie liczniejszych wojsk przeciwnika.

Na wystawie nie pominięto także Bitwy Niemeńskiej, która faktycznie dała Polsce silną pozycję podczas rokowań w Rydze. Panel „Przed inwazją bolszewicką” przypomina o wysiłku i patriotycznej postawie mieszkańców Białegostoku, Grodna i Wilna. Ekspozycja zawiera także informacje o działaniach lotniczych na terenie Polski północno-wschodniej oraz walkach Dywizjonu Jazdy Ochotniczej, znanego jako Dywizjon Huzarów Śmierci. Ostatni panel wystawy „Bohaterowie niepodległej Polski” zawiera biogramy Polaków walczących w wojnie 1920 r.

Otwarcie wystawy poprzedziły wystąpienia okolicznościowe organizatorów uroczystości: Wojewody Podlaskiego Bohdana Paszkowskiego oraz Magdaleny Dzienis-Todorczuk z białostockiego Oddziału IPN. Głos zabrał także Dyrektor Narodowego Banku Polskiego Oddział w Białymstoku Piotr Draus, który zaprezentował zebranym kolekcjonerski banknot

wydany z okazji 100-lecia Bitwy Warszawskiej.

W ramach obchodów 100. rocznicy bitwy białostockiej Oddział IPN wraz Poczta Polska przygotował personalizowany kolekcjonerski znaczek pocztowy oraz kartki pocztowe, które również zostały zaprezentowane i rozdane zebranym.

Delegacja IPN składająca się z pracowników Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej oraz Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa złożyła również kwiaty w miejscach przypominających mieszkańcom Białegostoku o wydarzeniach sprzed 100 lat:

- Pod pomnikiem X-lecia Odzyskania Niepodległości przy ul. Miodowej 5 (pomnik ten powstał w 1930 r. dzięki zaangażowaniu byłych żołnierzy gen. Lucjana Żeligowskiego i Józefa Dowbór-Muśnickiego – poświęcony został pamięci wszystkich tych, którzy polegli w walkach o niepodległość w latach 1918–1920);
- Pod pomnikiem Żołnierzy 1. Pułku Piechoty Legionów przy ul. Zwycięstwa (poświęconym żołnierzom polskim walczącym z bolszewikami w czasie bitwy białostockiej 22 sierpnia 1920 r.);
- Pod pomnikiem 42. Pułku Piechoty w Parku Konstytucji 3 Maja (upamiętniającym oficerów i żołnierzy 42. Pułku Piechoty poległych w wojnie polsko-bolszewickiej).
- Na Cmentarzu Wojskowym w Białymstoku przy pomniku Żołnierzy Polskich.